

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlőr sora 20 kr.

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői Iroda
és
kiadóhivatal:
Nagyenyedi Könyv-
nyomda és Papíráru-
gyár Részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

A pénzügyi tárcza budgetje.

A legutolsó, de nem a legjelentéktelenebb tárcza költségvetése a pénzügyminiszter, Lukács László költségvetése, melynek tárgyalása a képviselőházban a napokban kezdődött meg. Ha ki akarnók emelni e tárcza sokoldalúságát és meg akarnók jelölni azokat a gazdasági tereket, melyek mind a pénzügyminiszter kezeiben találkoznak, akkor meg kellene emlékeznünk minden, még a legmesszebb fekvő vonatkozásokról is, amelyeket az állami életben egyáltalán megnevezni lehet. És Lukács László minden gazdasági tér fölött ázzal a biztossággal uralkodik, melynek előfeltételül kell birnia tüzetes ismeretét az összes miniszteriumok valamennyi üzletágának.

A pénzügyi budget megítélésénél azonban nem szabad a mindennapiasság kevesebb magas állásáról ítéletet hozni, jóllehet itt itt is majd minden téren folytonos és természetesen fejlődést lehet észlelni; hanem fel kell emelkedni a pénzügyi politika magas ormára, hogy alapos ítéletet lehessen mondani a miniszter rendkívül pontos és lelkiismeretes működéséről.

Ide tartozik első sorban a budgetszerkesztés szoliditásának és megbízhatóságának méltatása, amely szoliditás és megbízhatóság mindig pregnans kifejezésre jut az állami kimutatásokban és zárszámadásokban. Az egész működés megbíráshoz tartozik az államháztartás állandósított egyensúlyának méltatása és a bizalom figyelembevétele,

melylyel a magyar állam és a magyar pénzügyi gazdálkodás iránt az egész mer-tekadó külföld viseltetik és amely feltetlen bizalom legszembetűnőbb módon azokban a kurzusokban domborodik ki, melyeket az állami értékpapírok és járadékok a külföldi pénzpiacokon elértek.

Hogy a pénzügyminiszter egész áldásos és minden irányban zsenialis működését kellőleg méltányolhassuk, akkor meg kell fontolnunk a valuta rendezésére vonatkozó akcióját, kiváló sikereit a fogyasztási adók tekintetében és azokat a leginkább neki köszönhető pénzügyi és politikai előnyöket, melyeket az osztrák-magyar banktól kicsikarni képes volt.

Az utolsó évtized pénzügyi reformjai és újításai elválaszthatlanul össze vannak kötve az ő nevével, és az ő hivatottsága, biamulatos tudása és minden ketelyen felülálló lelkiismeretessége a kolosszális számok és összegek kezelésében minden körülmények közt, barát és ellenség előtt úgy tűnteti fel őt, mint a legszakavatottabb, legkifogástalanabb pénzügyminiszterek egyikét, kikkel Magyarország valaha birt.

Március 15-ike.

Épp úgy, mint Nagy-Enyed városa, a vármegye többi részeiben is ünnepélyes, fényes módon ünnepelték meg március 15-ét. Az egyes ünnepélyekről tudósítunk a következőkben számolnak be:

Maros-Ujvártt

a lapunkban közölt sorrend szerint, lélek-emelően folyt le a március 15-iki ünnepély. Az ünnep rendezését a polgári olvasókör rendezte az értelmiséggel egyetértően. A dalegyesület — Szilágyi Mihály vezetése mellett — precíz adta elő a három alkalmi darabot. Szilágyi Péter a „Talpra magyart“, Pécsi József a „Szabadság ünnepén“ című szép költeményt szavalták el, nagyon ügyesen, lelkesültséggel. Az ünnepély fénypontját Jancsó Lajos ev. ref. lelkes alkalmi beszede képezte, mely egész terjedelmében a következőképpen hangzott: „Magyar vagyok. Büszkén tekintek át a multnak tengerén, ahol szemem egekbe nyuló kösziklát lát, nagy tetteidet, bajnok nemzetem!“ Az emlékezetnek magaslatáról legyen a lánglelkű költő e szava üdvözet! Ti is én velem tekintetek arra, hol láthatjátok az égbenyuló bérceket! Életet nyerne azok, polgártársaim, és mint óriások megjelennek itt miközöttünk! Nem a messzi százakat vizsgálom, bár dicsőségben azok sem szegények! E napon arra a nagy eseményre tekintek, mely szabadá tette e honnak minden fiát! Megdobban a szív! Érzí, hogy ünnep! Ünneppé tette a nép március idusát!

Ünnepeljünk hát mi is, öltünk — nem testben, de lélekben — ünnepi mezt! A szabadság nagy templomának áldozó főpapja, kiről mondhatjuk, ő maga az áldozat lett, Kossuth Lajos, így tart e templomhoz méltóknak minket! „Kossuth mint csillag

TÁRCZA.

Enyed muzsája.

(Irtta és a nagyenyedi daloskör 1897. március 13-iki hangversenyén felolvasta: Fogarasi Albert.)

(II.) Ki volt a másik s minő szép lelket ápolt: megmondja az a dalban feloldott halhatatlan költemény, melybe a költő a magyar nemzet lelkét, szellemét lehetett úgy, amint az saját szívében megnyilatkozott és abból kiáramlott.

Mindnyájan ismerjük azt a hagyományt, hogy a Vörösmarty „Szózat“-ának megzenésítésére kitűzött pályázatban Mester Károly is részt vett s bár a kritika az ő művéről mint műalkotásról teljes elismeréssel szólott, még sem fogadta el s jutalmazta a kitűzött pályadíjjal. A győzelem baberját az Egressy-féle dallam vitte el. A kritika nak abban igaza volt, hogy a Mester Károly alkotása nem felelt meg a pályázat egyik leglényegesebb feltételének, „a népiesség“-nek, míg az Egressy-féle éppen ezt tartotta szem előtt. A Mester Károly nagy-szabású s a költeményt egészen felülről alkotása nem mehetett volna át a nép ajkára, míg a versszakonként ugyanazon dallamon énekelhető Egressy-féle ennek a czélnek tel-

jesen megfelel. Egy másik hátránya volna Mester Károly alkotásának a 3/4-es, tehát nem magyaros ütem. Hanem aztan, ha arról van szó, hogy melyikben tükröződik vissza a költemény alap gondolata, szelleme, melyik érezteti inkább a költő lelki állapotát művének teremtésekor, habozás nélkül Mester Károlynak kell nyujtanunk a koszorút. A költő lelkében eszménynyé magasztosultak nemzetének legszentebb vágyai és hagyományai; lángoló hazaszeretettől ittasult szívében ellenállhatatlan erővel szólalt meg mindaz, ami egy nemzet multjában nemes fájdalomra, nagy tettekre hevítő lelkesedésre ragad, a multak küzdelmeit és szenvedéseit a jövőre „jobb kor“ vagy „nagyszerű halál“ szent zálogának tekinti. A Mester Károly alkotása ezt akarta kifejezni egész teljességében és összes változataiban. Akik hallották, pedig sokan és sok helyt hallották, bizonyosságot tehetnek melletttem, hogy ennek a feladatnak megfelelt. És így elmondhatjuk, hogy az Egressy-féle dallam a nép ajkára játszta a „Szózat“-nak egy-két versszakát, de a Mester Károly énekműve a hallgatók lelkébe varázsolja a költemény szellemét. Megpróbálkozott a Kőlcsey „Hymnus“-ával is, de ez a műve, tudtommal, sohasem került nyilvánosság elé

s éppen ezért bővebb ismertetéséhez bocsátkozni sem tartom szükségesnek.

Ismeretes tőle még a „Bányász dal.“ Rövid, de igen kedves hangzású kettős dalocska. Egy időben szeles körben ismertek és énekeltek.

Feltehető, hogy többet is irt, de azok vagy elvesztek, vagy teljesen feledésbe mentek.

Ő is az olasz iskola híve volt.

Művészetért rajongó lelke sohasem tagadta meg magát. Halála is ilyen körülmények között lepte meg. Egyik énekművének főpróbáján szívszélhűtés érte. Elhaló szavai ezek voltak: „Nincs semmi nesz, nincs semmi zaj. Nyugodt az ejmagány.“

A triász harmadik alakja Mihályi Károly, a Bethlen-kollégium nagyhirű, tudós tanára. Már deési pap korában lelkes apostola volt az énekművészetnek. Az ottani férfi és női ifjúságot jeles dalostársasággá szervezte és azt a nemes izlés, a szép érzék fejlesztésének egyik elsőrendű tényezőjévé avatta.

Nemes szenvedélylyel üzött énekművészi hajlama Enyeden még hálásabb talajra akadt s azt első sorban a főiskola ifjúságának szentelte, de a város művelt közönségének is minden alkalommal rendelkezésére

tűnt fel, még ellenei is bánták fényét, különösen szónoklatának hatalmát", mondja egy őt nem mindenekben dicsőítő történetíró. E csillag nappá fejlődött, polgártársaim! E napnak fényét nem homályosíthatja el semmiféle hatalom! Fénye a messi idők homályán át még fényesebben, dicsőbben lobog! Mi még igen közelről látjuk ragyogását, nem nézhetünk szabadon a nap tüztányérába, szemünket sérti fényes világa!

Majd, mikor „a magyar történet Muzsája vésőjét, mely sokáig nyugodott, fölveszi s örök táblájára vési föl ezt a nagy napot, majd akkor megkapod Te is, ragyogó nap, jutalmadat“!

Szavára „föltámadott a tenger, a népek tengere s följegyezte az égre örök tanulságot: habár fölül a gálya s alul a viznek árja, azért a viz az Ur“! Nagyobb erélyvel soha és sehol sem folyt le szabadságharc, mint nálunk, s mindez a te nevedhez van fűződve, Kossuth Lajos! A te neved lett a szabadság szálló igéje; a te neved az egyenlőség sima tüköre; a te neved a testvériség édes forrása vize! Napod örök! soha alá nem hanyatlik!!

A jövőd Isten kezében van, de a jobb jövőnek magvát Te hintetted el! „Más a magvető és más az arató“, mondja az irás. Alig láthatád te még kikelését is, az aratók mi is aligha lehetünk, mert ama szent eszmék még nincsenek teljesen megvalósulva, de megvalósításukra teljes erővel törekszünk. A legalkotmányosabban uralkodó király, I. Ferencz József Ő Felségének jogára alatt már is testet öltött a szent eszméknek egy jónagy része. Az egyenlőség ama radikális elveknek érvényesülésében nyilvánult, hogy szabadá lett a föld; a közálladalm terheit közadózás által hordozva, hazáját védeni köteles gazdag és szegény, ur és szolga egyaránt; a nép-képviselőt kifejezésre juttatja a nép akarátát; ki-ki szabadon, meggyőződése szerint imádhathja Istenét. A testvériség amaz első alkotmányban, mely a nemzetiségek egyenjogúságát az elidegeníthetlen jogok közé iktatta

— megdicsőült. A szabadság a szabad sajtóban s amaz örökké nevezetes eseményben, midőn az igazán magyar nemesség senkitől sem kéretve, senkitől meg nem félemlítve önszántából törte össze a jobbagyság rab-bilincseit s magához emelte a szegény Isten-adta népet — megvalósult. Ma mindenki érezheti e hazában: ember vagyok, olyan, mint a másik, ugyanazon törvények védve, oltalma alatt! Ma a szegénység viskója ipar és kereskedelem gyöngyeivel palotává emelkedhetik; ma a rongyokban született, szegény ruháját, miniszteri paláttal cserélheti fel műveltség utján. Ma, ha vannak is még kívánni valók; ha vannak is a társadalomnak bűnei, a társas együttélésnek kellemetlenségei, a politikának fogyatkozásai, mondhatjuk: boldog a magyar!

A magyar nép hazaszeretetében, szép erényeiben, józan bölcseségében, munkásságában, nyíltságában ott láthatjuk, polgártársak, a még szebb jövőnek magvait! Törekvése, kívánsága hát hogyne volna a megnyugtató jelen mellett is egy hazát alkotó nemzetnek!? Az álló víz megposhad, az egy helyben maradó nemzet semmivé lesz! Töreksznék! vágyaink szép világában ott látjuk az 1848. április 7-én szentesített törvények teljes érvényre jutását; ott a független Magyarországot; ott a márczius 15-diki szent eszméknek minden csonkítás nélkül tett megvalósítását!

Töreksznék! de nem alattomosan, mert a magyar nép jellemvonása a nyíltság. Az erőnek természetes antogonistája az alattomoság. A magyar nép alattomos nem lehet, mert erős; öneréjében bizni, Isten kegyelmében hinni megtanította az ezeréves mult! A magyar nép nyílt, éppen azért, ha az egyenlőséget propagálja is, de a szocializmusnak nem barátja. Jogait nyílt csatákban, Isten szabad ege alatt vívta ki és nem az összeesküvés sötét házában! Nem gyilokkal; a nemes és nemesítő karddal kezében küzdött a szabadságért! Éppen azért nem féltem én hazámat a terjedni kezdő szocializmus átkától! Nem, mert a

nép nyílt és e mellett monarchikus a szó legnemesebb értelmében. Nagyjait, királyát becsülve szerette mindig! Csak egy lapját világitom meg, polgártársak, ti elöttetek a történet nagy könyvének: A szatmári béke (1711) után 24 évvel halt meg a nagy szabadsághős, Rákóczi. Csakhamar a Habsburgház fága kihalt. Kik védtek Mária Terézia érdekeit, mint az előbb Rákóczit rájongásig szerető magyarok? „Vérünket és életünket a királyért“! E kijelentés tartá meg a trónt s azon Teréziát!!

„Az új szabadságot Kossuth kérte és a király adta“; ebben állapodott meg a nép véleménye. Azért hát e napon Kossuth hazaszeretete és királyunk alkotmányos érzése lelkesítsen minden hazafit! Így lesz boldog a hon, így boldog a kormányzó és kormányzóztak serege! Éljen! élni fog a hon, éljen a király!“

Felzúgó, hatalmas éljenzés kísérte a kitűnő beszédet, mely a marosújvári szép hazafias ünnepély méltó dísz volt.

Abrudbányán.

Az abrudbányai márczius 15-iki bizottság a szabadság kivívásának immár 49-ik évfordulóját imponáns módon ülte meg. A lélekemelő ünnepély a „Detonáta“ vendéglő dísztermében folyt le, melyen Abrudbányának minden magyar polgára, néhány román s több vidéki jelent meg. A termet zsufoolásig megtöltő közönség jelenlétében és feszült várakozása közben az abrudbányai zenekar nyitotta meg a szépen összeállított program első pontját, eljátszván a „Rákóczi-indulót“, melyet a jelenlévők felállva hallgattak végig. Ezután megkezdődött a tulajdonképpeni ünnepély. A helyi dalegyet ez alkalommal megerősödött és szaporodott tagjaival elénekelte zeneszó kísérete mellett a „Hymnus“-t, melyből a közönség is kivette a részét, s a magyarnak eme szent énekét dalolta a dalegyet és Kádár János állami tanító egy igen szépen és példásan szervezett gyerek-ének-karral segített a harmonia minél egyöntetűbb létrehozására.

bocsátotta. Ha templomi vagy hazafias ünnepélyekre alakult karok betanítására vagy alkalmi dalok teremtésére volt szükség: Mihályi mindig készen állott s muzsája sohasem hagyta cserben.

Iskolája, nagyobb szabású alkotásaiban, szigorúan klasszikus, korrekt, hibátlan, többnyire a Mozart nyomdokain járt s az akkord-mozdulatokra helyezte a fősúlyt. Stílusa szépségeinek megértése tanulmányozást kíván; első hallásra nem megragadó, többnyire gyors hullámvázú.

Munkássága a daltermékek majd minden fajára kiterjedt. Irt négyes kardalokat, kettős, hármas szólamu dalokat, templomi és hazafias énekeket, imákat, gyászdalokat, népdalokat, melyek közül igen sok, nehezsége miatt, nem jöhetett forgalomba.

Könnyebb és dallamosabb művei: az „Édes angyalom“ kezdetű kedves és bájosan hullámvázú kettős vagy hármas szólamu dal; „Elragadák babámat“, mély érzésű, bánatos honfidal; „Hives harmat“, édesen zengő, estidalszerű négyes.

Nagy és egészen Mozart-szerű kompozíciója a „Miatyánk“, melyet egy pár alkalommal a ref. templomban is előadtak.

Népdalai közül igen kedves a „Zöld leveles, fehér virágos akácza“ kezdetű.

És ki ne ismerné a „Bár dördül ég, föld remeg, Hitünk nem rendül tőle meg“ kezdetű fenséges vallásos dalát?!

A „Szózat“-ot ő is dalba öntötte. Ezt annak idejében az iskolai énekkarok többször előadták, de sohasem azzal a hatással, mint a Mester Károly-félet. Eredetiség és őserő több helyt mutatkozik benne, de a költemény szellemének festésében nem olyan szerencsés, mint társa volt.

Műveinek megírásához semmiféle hangszert nem használt segédeszközül; ami az összhangzattanban való nagy jártasságára vall. Más két társánál a gitár elmaradhatatlan segédeszköz volt.

Az énekről, mint nevelési tényezőről, alkotott felfogását jellemzi az a terve, hogy ezt a kiválóan kedélyképző eszközt az észkép-zés céljaira is felhasználja, azon tapasztalati igazságból indulván ki, hogy amit szív és ész egyszerre fog fel, az az utóbbinak is maradandóbb birtoka lesz.

E felfogás hatása alatt fogott hozzá, de már csak élete vége felé, a legelőkelőbb görög bölcsék kiválóbb erkölcsi jeles mondásainak versbe, s azután dalba foglalásához. Azonban e műve gyorsan bekövetkezett halála miatt a kezdet legelején maradt.

Igen természetes, hogy ezt a három szép lelket közös szenvedélyük tárgya hamar összehozta és alkotta belőlök kezdetben a

Bedő, Mester, Mihályi társaságából álló hármas kört, melyhez csakhamar csatlakozott a Bécsben képzett jeles fuvalójátékos, Tóth Ferencz, mely basszus hangjával egészítvén ki a művészi összhangzatot.

Ebből a kis körből áramlottak ki azok a szebbnél szebb dalok, melynek az 50-es évek vége felé, de különösen a hatvanas években, a theologia visszaköltözése után, nem csak a városban, hanem országrészünk messze vidékein is édes és bűvös hangokon hirdették Enyed muzsájának dicsőségét a haza látogató vagy legatióba menő ifjak utján.

De még a nemes vetélkedésnek is tere nyílt benne. A hagyomány szerint ilyen vetélkedés gyümölcsei volnának Bedő bácsitól a „Lányka áll előttem“, Mihályi részéről az „Édes angyalom“ kezdetű gyönyörű dalok. A győztes az utóbbi lett, talán eredetisége és magyarosabb menete alapján.

A kis művész-társaság azonban nem zárkozott magába. Sorompót sokszor megnyitotta kevésbé avatott műkedvelők előtt is. A daltermékeiből származó szellemi nyereséget minden részvevő ingyen élvezhette. Még betétre sem volt szükség. Tudtommal az időben ez volt az egyetlen részvénytársaság Enyeden, de abban csak a muzsákról spekuláltak. A részvényeseknek csengő dalban fizettek. Ma is hangzik, cseng a dal,

Ezután Képes Ferencz rendőrkapitány lépett az emelvényre és mondott egy olyan lélekemelő, magasztos és igazán szívhez szóló beszédet, mely a közönséget könyekig meghatotta, ezuttal is bebizonyítván azt, hogy minden csepp vére a haza szolgálatára és szeretetére van szentelve. Beszédét a király és haza éltetésével végezvén be, Zahumenczky igazgató-tanító fölvezette Boér Gizi k. a. a podiumra. Boér Gizi k. a. a „Kossuth sirja“ című szép és nehéz költeményt szavalta el a tőle megszokott igazi és mesterkéletlen szavalási tehetséggel. Az ügyesen elszavalt költeményt zajos tapsokkal jutalmazta a közönség. Hogy azonban a babérból másnak is jusson, hát erről gondoskodott a márczius 15-iki nemzeti ünnepély bizottsága s a közönség feszült figyelme között Képes Mariska és Erzi k. a.-t ültette a zongora mellé. Hogy négy kézre a zongorán milyen szakavatottsággal és megkapóan játszták el népdal-egyvelegüket, arról csak a szünni nem akaró ujrázás adott tanujelet. A zongora-játék bevégeztével dr. Lukács Antal plébános ült az asztalhoz s hozzáfogott az ugyszólván háromnegyed órát tartó felolvasáshoz. Körülmenyesen ecsetelte a szabadság kivívásának eszméjét; a szabadság, egyenlőség és testvériség részletes magyarázásával s olyan megvilágításban tárta szemünk elé, hogy beszédéből nem egy szép, magasztos doigot vésztünk szíveinkbe. A beszéd által meghatott közönség csakhamar élvezhette a Benkő Dezső tanító által gondosan betanított dalkör több énekét, melyet szünni nem akaró éljenzés és ujrázás követett.

Miután a dalkör a közönség ujrázásának eleget tett, Komáromy Gyula szavalta el Inczedy „Márczius 15.“ című költeményét. A szépen elszavalt költeménnyel Komáromy a közönség igazi és megérdemelt dícséretét és elismerését érdemelte ki.

A program utolsó előtti száma Böhm Adél kisasszonynak jutott osztályrészül, ki a „Honvéd sohaj“-t zongorázta. Zongorajátékát fölszemes dícsérettel halmozni, hiszen

ugy is meg lehet elégedve a közönség osztatlan és önzetlen tetszésével és elismerésével, melylyel ez alkalommal megtisztelte.

A program utolsó pontját a zenekar zárta be, eljátszván a közönség énekének közreműködésével a „Szózat“-ot.

Ezután a közönség egy része ezen magasztos ünnepély emlékével szétoszlott, másik része táncra perdült.

A talp alá valót Salamon zenekara szolgáltatta.

A tárogató.

(Márczius 15-én, a tüzoltó-zenekar és millenniuma dalárdá estélyén tartott felolvasás.)

„Ahogy az erdőn borongva jártam, egy régi, rozsdás hangszert találtam.“ Így kezdi Endrődy Sándor könyvét, a kurucz nótákat.

Nemzeti emlékeinkkel mostohán bántak el az elmúlt ezer év kezdetén a mi drága jó barátaink. A történelem betűi, megfakult okmányok idegen nyelvű írásai is keveset tartalmaznak azon dolgokról, melyekhez, mint lelkünkhez nőtt magyar jelvényekhez, áhitatos érzéssel fordulhatnánk. Kegyetlen pusztítással süvöltött végig fölöttünk a zivatar. A politika azt parancsolta, hogy léte-lünkről gondoskodjunk; s azért áldozatul kellett vetnünk a hittérítők szertelen buzgalmanak majd ősi vallásunkat minden emlékeivel együtt, majd a pusztakról hozott szilajságunkat, majd a keresztyén társadalommal meg nem férő egy-egy jellemvonásunkat. S amint így szedték-vették rólunk azt, ami az új hazában ártalmas lehetett, nem is annyira reánk, mint jó barátainkra, szomszédainkra: kivetkőztettek drága és soha nem pótolható ősi emlékeinkből. Csak úgy sejdítjük, hogy fajunk hősiége és élénk képzelete valamikor gazdag laonda- és mithoszvilágot tudott teremteni; csak úgy sejdítjük, hogy az ősmagyaroknak is megvolt a maguk nemzeti istene; csak egyes apró szálak azok, melyek a Hadur, tündérek, csodaszarvas, turul madár, hármas szám s effélék révén történet előtti multunkkal összekötnek.

De jó és balsorsunk hozott nekünk új

nemzeti emléket bőven, dicsőséget is, siralmasat is. Jó ösztönünk is megsugta, hogy, amit hiába keresünk a multban, meg kell találni, sőt meg kell teremteni az új hazában. Így kerültek nemzeti oltárunkra az Isten kardja, melyet a hunnok fejedelmének küldött nepeket fenyegetni; a hármas szín és három halom; és folyton kerülnek a Rákóczy-kor és szabadságharc emlékei. Ilyen drága emlékeink az elsőtől a tárogató, a másodiktól a mai nap, melyet általános ünnepé emelt a nemzeti kegyelet.

Az istent is forróbb áhitattal dicsérjük, ha egészen és egyedül a magunkénak vallhatjuk; a madarat is csak úgy szeretjük, ha mi előttünk jár kalauznak; lobogó láttára is csak úgy mozog gyorsabban a vértünk, ha a mi színeink vannak rajta; az önértet is magasabbra emelkedik bennünk, ha a hármas bérczről tengerekig terjeszthetjük multunk regés nagyságát.

Némelyik ereklyénkhez sok szenvedés és keserű tanulság árán jutottunk; de annál melegebben vonzódnak, ragaszkodunk hozzá. Madarunkat sokszor megtepte a szomszéd kányája; a nemzeti hősök nevét nem annyira a győzelem, mint inkább az önfeláldozás örökitette meg dalainkban és imádságainkban. Szomorú idők emléke a mi nemzeti hangszertünk is, amely megindító hangokon tudja kifejezni hazafias keservünket, hőseink és martírjaink iránt való hódulatunkat.

A tárogató hangja vig nótára nem igen alkalmas; látszik rajta, hogy nem boldog időkben született. Dallamai rendesen komolyak s a mult idők csapásain, szívet vérző veszteségeken andalognak. Hangja erősebb, mint hogy kényes füleknek kellemes lehetne. Nem is az a hivatása, hogy érzeinket büfelejtő mámorba riugassa; hanem hogy felébresszen a gondtalanság almból akkor, mikor a tétlenség veszedelem s a virrasztás kötelesség. Rendesen akkor zug felénk a hangja, mikor nagy csendesség van, mikor legkevesébb várjuk, mikor már szinte megfeledkezünk róla. És végre is általános emberi gyöngeség az, hogy nem

de csak úgy, ha a részvénytársaságok pengő pénze adja meg az alaphangot a kitérő jókedvnek.

Egyébként az is igaz, hogy annak a részvénytársaságnak egyik tagja sem gazdagodott meg. Azonban bevált a hatyudal jóslata: „Hol én most járok, jární fog más dalnok.“ Nyomdokukon haladt s egy pár szép dalt is teremtett. De ak Gerő, most szászvárosi tanár, a köz-elismeréssel fogadott „Emke-dalokönyv“ szerkesztője, a mai műsor egyik kedves dalának szerzője. Utána következett Varga József, majd Borsa y Samu, mindketten a Bethlen-kollégium volt énektanárai, több eredeti szerzeménnyel, előbbi egy nyomtatásban is megjelent, ugyesen összeállított dalgyjteménnyel. Az utóbbinak működéséről nem szükséges bővebben szólnom; még élénk emlékezetünkben van buzgó és lelkes működése. Mindketten daloskörtünk karnagyai is voltak.

Igazságtalan volnék, ha meg nem emlékezném arról a kedves bácsiról, akinek a Bedő-Mester-Mihályi körére vonatkozó adatok nagy részét köszönhetem. Az ő ideális lelke hitbizományba vette azokat a szép hagyományokat, örökre fogadta azoknak a szép lelkeknek szellemi szülőiteit, féltő gondnal őrizi és ápolja azokat ma is. Nem is oly rég volt, mikor a dalok muzsájának hívei még körébe sereglettek, az ő örökifju

szíveiből nyerték az ihletet. A muzsák nála még most is édes otthonukra találnak, a mult idők édes akkordjai még most is rezgésbe hozzák szíve hurjait. Soká, nagyon soká lássuk még körünkben a szép idők élő tanuját, kinek a szerénységét megkímélem nevének fölemlítésétől; ugysis tudja mindenki.*

A többi muzsákról ezuttal hallgatok, nehogy előre megraboljam Nagy-Enyed város monográfiájának egyik legszebb részét.

Ámde a történeti hűség érdekében is meg kell jegyezni, hogy az említett szép idők folyamán a mi bájos muzsánk mindig a legnagyobb hűséget és odaadó hódolatot élvezte. Ez volt az oka annak a tántoríthatatlan ragaszkodásnak is, melylyel Enyedet sok más kis város fölött kitüntette. A nagyenyedi daloskörrel is immár 15 éve él boldog házasságban; soha, még a legválságosabb időkben sem volt hűtlen hozzá. De most komoly válság fenyegeti a hosszú boldogságot. A muzsa válóperen jártatja az esztét. Lehet, hogy igaza is van. Mert tudni kell ám, hogy a mi muzsánk az ő bájos mivoltában egyesíti a jó háziasszony minden jó tulajdonságait és teljes jogérzetét. Otthonából nem vágyik máshová, de szereti, hogy azok, aki-

* Felolvasó félreérthetetlenül a jó öreg Nagy Károly bácsira szól. Szerk.

ket illet, foglalkozzanak vele; az elhanyagolás ellen teljes erejéből tiltakozik; olykor-olykor még a kaszinóra is feltékeny szemeket vet, ha hívei jobban találják magokat ott, mint az ő kebelén; megeskik, hogy udvarlókat is fogad, de csak azért, hogy teljes elismeréssel adózzanak erényeinek. Egyszer meg is akart halni; hosszú ideig semmi életjelt nem adott magáról, de a hűtlen férj magába szállt s új életre hívta, megígérvén neki még azt az odaadást és hódolatot is, amelyben addig sohasem részesült. Nem tudom, hogy a váratlan boldogság tulajdonsága, vagy az egyetértő és osztatlan hódolat nagysága ártott-e meg neki? . . . elég az hozzá, hogy azóta addig nem tapasztalt kórjelek mutatkoznak rajta: napról napra fogy, sokszor hetekig szóltan hallgatásba merül egész a buskomorságig; pedig ez a tulajdonság sehogy sem egyezik a jó háziasszonyok természetrajzával.

Egy szóval a diagnosis sehogy sem megnyugtató. Az egészség visszaállítására az eddiginél hatásosabb gyógyszereket kell alkalmazni. Akkor talán ismét felhangzanak a régi vidám dalok újra lelkesülünk a letűnt szép idők példáján, s talán a válóper is megszűnik.

szeretjük, ha édes álomból riasztanak fel bennünket. De aztán aki felismeri a hangját és az iránta való fogékonyság csak aludt, de nem halt ki végkép a lelkéből: az felemeli fejét a lelkébe nyilalló ismerős hangokra s ismét megtanul érezni bensőleg, szeretni égő szeretettel, és imádkozni könnyező áhitattal. Ha fázunk, ez a hang felmelegít; ha elcsüggedtünk, felbátorít; ha közönyösek voltunk, meghatottságra indít; ha sirtunk, megvigasztal. Ha a sikon fujják meg, az érczes hang elhallatszik messze, a szemhatáron is túl; s aki meghallja, annak titkos-rejtelmes dolgokat mesél látatlanul, mint az isteni sugallat; ha sziklák közt hangoztatják, úgy megerősödik a dal, hogy mennydörgéssé válik a riadója. Olyan ez a hangszer, mint az őrdaru, mely fél lábán áll s lábában követ tart, hogy el ne aludhassék és virraszthasson az övéi nyugalma fölött. Elmondja nekünk a multat, melyről sohasem szabad megfeledkeznünk; beszél olyan emberekről, akik hazájukat nem a szerint szolgálták, hogy mennyi hasznuk van e szolgálatból, hanem áldozatkészéggel és önfeláldozással; beszél olyan időkről, midőn az egyenetlenkedés és hiúság szenvedélye gyászszal borította be az élet virágzó képét termékeny mezőinken; beszél olyan viharos felhőkről, melyeket csodafejű madár ismeretes vijjogása szokott előre bejelenteni; és beszél meggyőző erővel, tanít lankadatlan kitarással, hogy ne legyünk ellenségei egyetlen lehető jó barátunknak, aki iránt a természet maga oltotta belénk a soha ki nem irtható vonzalmat, ne legyünk elvakultságunkban, dőreségünkben vagy szenvedélyünkben ellenségei önmagunknak. Felkelti a szégyenérzetet, mikor elmulasztott kötelességekre figyelmeztet; felkelti a tevékenység és ellenállás ösztönét, hogy a nagyobb bajokkal szemben nagyobb erőt tudjunk kifejteni.

De hát van-e szükségünk arra ma is, hogy a tárogató ebresztő hangjait hallgassuk? Van-e szükségünk ma, mikor csak az imént ünnepeltünk duzzadó önértéssel? Igenis van, mindig van szükségünk; és akkor leginkább van, mikor így kételkedve kérdezzük. Mert ez a kérdés azt jelenti, hogy jóhiszemű szenderegésre szívesen leengedjük szemünk pilláit. Amikor még a magunk istenét sem tisztelhetjük úgy, ahogyan lelkünk vágyakozik; mikor legbensőbb, mondhatnám családi ügyeinkbe idegen, sőt ellenséges kezek nyulhatnak be kiméletlenül; mikor sokan vannak köztünk, kik előtt ez idegenek érdekei előbbrevalók a magunkéinál; mikor millió-számra vannak köztünk, akik nem tudnak s nem akarnak hazájuk nyelvén beszélni; mikor mi magunk is, minden idegen ember kedvéért, aki hozzánk jön, tán csupa hiúságból, az ő nyelvén kezdünk jól-rosszul kotyogni; mikor jó szomszédaink csak azért dicsérgetnek, hogy, mint az egyszeri holló a róka szavaira, az ő kacagásuk közt ejtsük le a sajtot fogaink közül; amikor Pató Pál ur híres jel-szavát, hogy: „Ej! rá érünk arra még!” még mindig egyik faji jellemvonásunknak ismerhetjük el: akkor bizony szükség van a tárogató emlékeztet, buzdítást harsogó, vagy pirulást keltő hangjaira.

Bizony szükségünk van rájuk! Ime mi történt éppen a millennium esztendejében? Egyik költőnk a Rákóczy-kor összegyűjtött emlékei alapján művészi kézzel restaurálta a kuruczok költészetét. Mi tagadás? Örömmünk tellett benne; az egész ország tele

volt a költő nevével. Mit is énekelt meg? A hazafias elkeseredést abban a korban, mikor hazánk önállósága, alkotmányunk függetlensége a legnagyobb mértékben veszélyeztetve volt. A kalandos hősiséget, mely a szabadságért le tudott mondani állandó tüzhelyéről; mikor pedig választani kellett, a függetlenségért lemondott hazája földjéről. S amíg ezeket a magyar költői véna ősi tisztaságával és erejével énekelte, egy-egy huszárvágással az ellenség felé is suhintott. Biz az nem kímélte a labanczot, akár magyar, akár német volt az istenadta! De hát miért is kellene, mióta is lett volna divattá, az ellenségre, aki bennünket szabadságunktól akar megfosztani, dicsőítő verset énekelni? És ime mi történik? Egyik költőnk és nagytekintélyű mérges kritikuskunk megdorgálja a kurucz-nóták költőjét, amiért nem kímélte a Rákóczy-kor labanczait, akiknek utódaival mi szövetségben vagyunk s a kikkel éppen egyezkedni akarunk. Ugyanez a nagy férfiú semmiféle költeményt nem ismer el szépnak, sem jónak, amely nem készült az ő megromlott politikai izlése szerint. Leszólja Bartók Lajost; sőt nem átalja a ravatalon fekvő Vajda Jánost is megmorgolni, mert a szabadságharcnak, függetlenségnek s a hazafias kesergésnek volt lantosa. Mikor az irodalom hangadói ilyen példát mutatnak: akkor nagyon is szükség van a tárogató hangjaira.

Tisztelt Hallgatóm! Önök már bizonyosan eltalálták felolvasásom célját, anélkül is, hogy én külön magyaráznom. Minek tagadnám? Ugy mellékesen az is volt a czé- lom, hogy fúvó hangszereinket, miután a tárogatóval rokonságban állanak, költői színbe vonjam és nemzeti kegyeletükbe s elismerésükbe ajánljam. Főczé- lom azonban mégis az volt, hogy a magyar költészet egyik főszerepét és főérdemét megjelöljem. Ez a mi állandó tárogatónk, mikor a nemzet ügyekben való közönyösséget ostromozza s amikor a hazát fenyegető veszedelmekre ebresztő hangjaival figyelmeztet.

A költészet nagy hatalmáról szép regéket mondtak a régi népek; képekben és történetekben fejezték ki legszívesebben. Elmondták, hogy vadakat tud szelidíteni, köveket képes megingatni; elregejték, hogy megvert seregek vitézségét egy sánta költő ellenállhatatlan lángra tudta lobbantani. A költőt az Isten választott emberének nevezték; ő volt a nép papja és tolmácsa az Isten előtt.

De nem kell nekünk idegen földre és a régi mesés korba menni példák után. Az a félszázad, mely 1825-el kezdődik történetünkben, világosabban szól minden más példánál. Nemzeti életünk pangásának korát találoan jellemzik és ostromozzák azon kor költői, különösen kettejük. Egyik a régi dicsőséget szólaltatja meg, felkelti a feledés mélyeséges sirjából, hogy „mindenkit felverjen az elmúlt szép tetteknek gondja,“ mint felverte a költő lelkét, s a „szemek árja“ meginduljon, mint az övé megindult. A másik a szenvedélyes, de igazságos harag méltatlankodásával okozza nemzetét, hogy akit: „sem a tatár khán táborá“, sem „a világot ostromló töröknek napkeletet leverő hatalma“ nem ronthatott el; nem fojthatott meg „Zápolya öldöklő századja s titkos gyilkosai keze“; aki meg tudott állani „a rokon vérbe fűrészto visszavonás“ tüzeiben, mert „tisztá erkölcs és erős kar“ vezérelte a fergeteg között: azt most „lassu méreg“, „lassu halál“ emészti. Éppen úgy, mint az

erős tölgyet nem dönti meg az északi szélvész; de ha a benne termő fergek gyökerét megörlik: gyenge szél is földre teritheti. Vagy kell-e említenem azokat, kik az 1848-ik év márczius 15-ét előkészítették? Kell-e említenem legnagyobb dalnokunkat, aki a szabadságharczot, fegyverrel kezében, végig énekelte? S azóta is mindig, ha nemzeti létünket, ennek alapjául szolgáló alkotmányunkat, vagy kegyeletes érzésünket támasztás érte vagy fenyegette: először a költők érezték meg s fejezték ki leghívebben, legőszintebben sejtelmeküket s aggodalmaikat.

Csak az lehet költő, aki őszinte, akit erős érzélem ragad magával, akár lelkesedés, akár pedig bubánat az Számítás nélkül csak a sugallásra hallgat, mely őt énekre hívja. Éles érzéke megérzi a bajt, mikor még a nagy tömeg mitse lát; megérzi a napsugár melegét, mielőtt az mindenkire sütni kezdene. Költészet nincs lelkesedés nélkül, vágyak nélkül, remények nélkül és kegyelet nélkül. S aki valamely nemzetből ezeket ki akarja irtani: az a hazafias költészet gyökereit vagdosza készakarva.

Mikor a törvénytelen kormány mindent, ami magyar, még gondolatot, beszédet is el akart fojtani: a költő, egyedül a költő tudta ápolni önértésként s kifejezni bánatunkat. Megszólal mint „vén cigány“, énekel a „madár fiához“, beszélget az „árva golyával“ s a nemzet minden szavát megérti, s a titkos, a jelképes értelem közelebb hozza az embereket, mint egy önkénytelenül szövődő összeesküvés tagjait. Minden szava olyan, mint a vércsepp az „egri lány“ kebelén.

És mint a sebes tűz, az az egy csepp éget,
Érez a szív tőle osoda-melegséget.

Bizony, higgyék el nekem, nagy hatalma van a hazafias költészetnek. Hát akkor minek bántják, minek kicsinylik ezt a lelkünk- höz forrott tárogatónkat?! Hagyjuk meg a terét a politikának: a jelent; de hagyjuk meg a költészetnek a multat és jövőndőt, az álmot és kegyeletet és lelkese- sédést.

Ha a politika korlát, amely az ember hazafias vágyait korlátozni van hivatva: minek kívánják, hogy a költő a ketreczéért lelkesedjék? Ha a politika azt mondja, hogy a mult emlékeinek ápolása ártalmára van, vagy lehet nemzeti fejlődésünknek: hát ezt a megalázó gondolatot még a költő se merje visszautasítani?

A politika olyan, mint a hétköznap. Dolgunk, fáradunk benne, örömet keveset hoz, annál több aggodalmat és küzdelmet. A politika olyan, mint a sivatag; nem szép, egyhangú, sőt unalmas; mindig a szél járja, vihar látogatja. A politika olyan, mint a terhes szekér, mely rögös úton halad; folyton nyikorog s egyre kenni kell a tengelyét. Hát ugyan ki tudna ilyenekért lelkesedni?

A költészet olyan, mint az ünnepnap, melyen díszbe öltözünk, Isten házába megyünk nemes érzelmeket ápolni, öröme és vigasztalásra találni. A költészet olyan, mint a hegyes vidék lankáin elterülő örökzöld fenyves erdő, ahol az utak porától tisztán vár az illatos, jó levegő; és sár nélkül várnak a kristály-forrás enyhítő vízecskéi. Olyan a költészet, mint a léghajó, amelyből az ember aprónak és jelentéktelennek látja a földi dolgokat.

A politika megkivánja, hogy a monarchiáért, annak nagyhatalmi céljaiért pénzt és vért áldozzunk. De ki tudna lelkesedni és lelkesültségében költeményt írni ezen közös-

ügyes kiadások dicsőítésére; ki tudna odát zengeni a kvótáról a fogyasztási adók jövőendő mértékéről; ki tudná lelkes költeményben magasztalni az osztrák antiliberalis párt szerénységét, vezérének bölcsességét s irántunk való drága barátságát?

Ne is keverjük össze ezt a két dolgot: azt a kényszert, melyet ránk szab a komoly, némelykor durva valóság; és a hitet, reményt, imát és lelkesedést; szóval a politikát és költészetet. Hagyjuk énekelni a költőt és politizálni a politikust. De a politikus se feledje el soha, hogy ha a magyar költőt hazafias lelkesedésében gátolni akarja; ha a mult emlékeit ki akarja venni a kezéből; jöhet még idő, mikor maga is szeretné, óhajtaná, hogy az összetört tárogató megszólaljon, és nem lesz, aki megfúhassa.

Ha talán Önök közül, tisztelt Hallgatóim! valaki a Tarjagos Ilyések hazafias költészetére gondol és elmosolyogja magát: annak legyen szabad megjegyznem, hogy nincs olyan szent dolog, melylyel vissza nem éltek, melyet pelengérré nem állítottak volna; s azért az a dolog még is szent maradt. Hazafias költészet alatt én nem a nagyhangú és tartalmatlan, sőt affektált dikció-gyűjteményt értem, hanem azt a mély érzelmű, szép gondolatokban gazdag költészetet értem, mely a fejlődő izléssel is egy nyomon tud haladni.

Olyan könnyű nekem levonni előadásom konzekvenciáit. Biztos vagyok benne, hogy a főzélért kevesebb beszéd is elég volt volna. Nincs szükség arra, hogy Önöket a valódi, a hazafias költészet tiszteletére felhívjam; hiszen tán még én tanulhatok Enyed polgárságának nemes lelkesedéséből. Hangsúlyozom tehát másik czélemat: a Tüszoltózenekart, mint amely szintén a tárogató szerepét teljesíti, szíves jó indulatukba és kegyeletükbe ajánlom.

L. I.

Levelezés.

Abrudbánya, márcz. 16.

Abrudbánya város képviselőtestülete e hó 16-án tartotta meg idei tavaszi rendes közgyűlését, melyen 1—2 tag kivételével az összes városatyák mind megjelentek.

A közgyűlés nevezetesebb tárgyai voltak: Boér Béla polgármesternek elszámolása az eddig teljesített építkezések és az azokkal járó kiadásokról. A közgyűlés örömmel vette tudomásul az oly hosszú ideig elhuzódó ügynek teljes felderítését s Boér Béla polgármestert a 24274 frt 27 kr tulkiadás terhe alól, miután az a szakértő mérnök által teljesen igazolva van, nemcsak felmentette, de tekintettel arra, hogy a több évig tartó építkezések, melyek városunk kulturális és anyagi felvirágzását vannak hivatva előmozdítani, már beveződtek; tekintettel arra, hogy mindezen építkezéseknek kezdeményezője, megteremtője és erős kezű végrehajtója Boér Béla volt; tekintettel arra, hogy ezen városunk jobb jövőjét czélzó működése közben egyesek által oly méltatlan gyanúsításokkal illetetett, melyek a szakértői vélemény által teljesen valótlannak bizonyultak: egy 37 képviselőtestületi tagból álló bizottság indítványára Boér Béla polgármestert, egyfelől a város felvirágoztatására tett soha el nem évülő érdemei elismerése, másfelől az öt méltatlanul ért bántalmak jóvátétele czéljából, megajándékozta a képviselőtestület azon jutalommal, mi a polgári erényeknek legszebb kitüntetése s jegyzőkönyvi köszönetének kifejezése mellett egyhangulag Abrudbánya város diszpolgárává megválasztotta és elhatározta, hogy érdemeit márványlapon az utókor részére a város ház dísztermében megörökíti.

Tárgyaltattak még a közgyűlésen az 1896. évi árva-zárszámadások és a bérkocsi-ipar-

ról szerkesztett szabályrendelet, melyeket a képviselőtestület hozzászólás nélkül fogadott el.

Tudomásul vette Hegedűs Sándor azon levelét, melyben diszpolgárrá történt megválasztását megköszöni; ugyancsak tudomásul vette Knobloch Józsefnek a képviselőtestületi tagságról eltávolítása következtében történt lemondását s sajnálatát fejezte ki, hogy a város egy derek polgárát veszíti el benne.

Több kisebb jelentőségű ügy elintézése után a közgyűlés a polgármester zajos eljenzése között véget ért. X.

Vegyes hírek.

— **Áthelyezés.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Eszéki János lőrinczrevei állami tanítót az abrudbányai állami elemi népiskolához helyezte át.

— **Adózó közönségünk figyelmébe.** Nagy-Enyed város lakosságát érdeklő, 1897. évre jóváhagyott I. II. oszt. kereseti adó-kivetési lajstromok a városi adóhivatalhoz leérkeztek és e hó 22—30-ig közszemlére ki lesznek téve. Ez azon figyelemzettel közöltetik az adózó közönséggel, hogy a lajstromok a fent körülírt napokon a közönség által betekintheők, és esetleges felebbesések e nyolcz nap alatt adhatók be a m. kir. pénzügyigazgatóságához.

— **Értesítés.** Nagy-Enyed város tanácsa ez uton is értesíti az érdekelteket, hogy a hadsereg katonai nevelő- és képzőintézeiteiben rendszeresített s az 1897—98-diki iskolai év kezdetén betöltendő magyar állami a lapitványi helyekre vonatkozó „Pályázati hirdetmény“ a város tanácsához leérkezett, s az az érdekeltek által a városi levéltárban a hivatalos órák alatt betekinthehető.

— **Betörés.** Két üzlet-feltörés is volt e hó 15-én éjjel; egyiknek Simalya Mihály, a másiknak Fesztinger Dávid üzlete volt a színhelye, s a bevezetett nyomozat megállapította, hogy mindkét betörést egy és ugyanazon egyén követte el, mivel mindkét helyt alkulescsal hatolt be, Simalya üzletéből 100 frt értékű árut, a Fesztingeréből pedig 40—45 frt készpénzt lopván el. A rendőség, mihelyt tudomást szerzett a betörésről, azonnal megindította a nyomozatot, azonban mindez ideig eredménytelenül, és ha a rendőrök eddigi szokásaikhoz mérten nappal folyton egyik-másik üzlet vagy bolt előtt kaszinóznak, éjjel meg a napi eseményeket beszélik meg az órhelyen, ahelyett, hogy kötelességeiket teljesítsék, nem is hiszszük, hogy a t. tolvaj uraknak nyomára akadjanak. A rendőri szolgálat itt nálunk tényleg sok kívánni valót hagy hátra és azt hiszszük, hogy csak is akkor lehet majd a mai állapotainkon segíteni, ha az összes közrendőröket elcsapják és helyöket más, lelkiismeretesebb egyénekkel töltik be.

— **Nyilvános számadás és köszönet.** A nagyenyedi Ö. T. E. zenekara által e hó 15-én tartott tánczestély alkalmából felülfizetni szívesek voltak: Incze István 5 frt, Scheidel József 3 frt, ifj. Winkler János 2 frt, Csató János 1 frt 50 kr, Lázár István 1 frt 40 kr, Szilágyi Farkas, Fogarasi Béla, Reinbold Olivér, Müller Mihály, Felszeghi Sándor, Vajda Peter, Papp Gyula, dr. Reich Béla, Kun József, Incze Samu, Máttyás Lajos, Harmath Antal 1—1 frt, Tóth Miklós, Incze József, Folyovich Sándor, dr. Jenei Elek, H. J. 80—80 kr, Máthé István, Telegdi Árpád, Selmezi István, Spangenberg Gyula, Balla István, Máttyás Sándorné, Schmiedt János 50—50 kr, Kóvér János, Kovács János, Székelyhidy Ödön, Uray László, Papp János, Fogarasi Albert, Ador-

ján Elek, Kovács Pál, Szatmári József, Meccsér László 40—40 kr, Bartha Zsigmond, Keresztes Ilonka, Egresy Istvánné, Balla Béla, Richárd Mihályné, Veress Albert 30—30 kr, Fejérdi Gyula, Bakó Károly 20—20 kr. Összes felülfizetés 40 frt 70 kr. Az estély bevétele volt 128 frt 30 kr; ebből kiadás 43 frt 84 kr. Tiszta jövedelem 84 frt 54 kr. Ez alkalomból mindazoknak, kik e mulatság sikerét szereplésükkel, megjelenésükkel elősegítették, szíves köszönetet mond a rendező bizottság.

— **Girardi József** elismert legelső rangú konfekció- és divatáru-üzlet-tulajdonos (Budapest, Koronaherceg-utca 1.) értesíti a n. é. hölgyközönséget, hogy már megerkezett Párisból és Londonból a legújabb, legizlesebb lyoni selyem — angol gyapju — francia fantasie kelmékkel és a legszebb párisi konfekció és ruha modellekkel.

— **A t. hölgyközönségnek.** Kik olesó és izléses selyem, gyapju és nyári mosó-kelmét akarnak vásárolni, kérjek **Weiner Máttyás** (Budapest, Andrássy-ut 3.) legnagyobb divatáruházának legújabb tavaszi mintagyűjteményét, melyet **ingyen és bérmentve** küldenek meg. **Fontos!** Megirandó, hogy mily minőségű és körülbelül mily áru szövet- vagy selyem-minta küldessék.

Meteorologiai jelentés márczius 17-től 20-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erőssége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
17	7	65.6	+2.6	—	1	—	
	2	62.0	+13.5	SE ₂	2	—	+15.2 +1.0
	9	62.5	+5.4	W ₂	2	—	
18	7	63.1	+3.4	—	5	—	
	2	61.1	+13.3	S ₁	2	—	+14.4 +1.0
	9	61.0	+6.0	—	0	—	
19	7	59.8	+2.8	SW ₁	7	—	
	2	59.1	+11.7	W ₂	8	—	+12.8 +2.8
	9	58.1	+5.0	S ₁	1	● 0.1	
20	7	50.5	+6.5	S ₁	9	—	
	2						
	9						

Kilátás: Változóan felhős, kevés kilátással esőre.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10-ig. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég Δ = dara.

Közgazdaság.

Használhatunk-e takarmányrépa alá trágyát és minőt?

E kérdésekre helyes választ csak akkor adhatunk, ha ismerjük egyrészt a takarmányrépa használati értékét megállapító tényezőket, másrészt azon igényeket, melyeket az a talaj iránt támaszt.

A takarmányrépa használati értéke annál nagyobb, minél bőtermőbb, minél nagyobbak az egyes példányok s minél több azokban a protein.

Miután pedig trágyázás által e következményeknek eleget tenni képesek vagyunk, amennyiben nemcsak bővebb terméseket idézhetünk elő, hanem különösen a répa protein-tartalmát fokozhatjuk, szükségtelen részletekben fejtegetni azt a kérdést, hogy használhatunk-e takarmányrépa alá trágyát, vagy nem; szükségtelen annyival is inkább, mert a gyakorlatból merített tapasztalat elég igazolásul szolgál arra nézve, hogy trágyázott répavetéseink mindig jobban sikerülnek, mint azok, melyek közvetlen trágyázásban nem részesültek, s hogy kultúr-növényeink közül talán egy sem hálálja meg annyira a trágyázást, mint éppen a takar-

mányrépa, mely igen nagy tápanyag mennyiséget képes értékesíteni.

Sokkal fontosabb tehát a másik kérdés, nevezetesen az, hogy a különböző tápszerek mely nemét vegyük alkalmazásba?

Ha figyelembe vesszük mi a répának a talaj iránti igényeit, úgy e tekintetben is csakhamar tisztában lehetünk.

A répa — mint ismeretes — hosszú, a föld mélyebb rétegeibe terjedő gyökérzettel bír; következésképp tehát, hogy csakis oly talajon lesz sikerrel termelhető, amelybe gyökereit könnyen bocsájthatja, amely kellő porhanyósággal bír, s amely tápanyagban bővelkedik.

A porhanyóságot főképp a humusztartalom idézi elő, önként érthető tehát, hogy mindazon tényező, mely a humusz szaporítására kedvezően hat, előmozdítja egyúttal a talaj porhanyóságát is. Szaporíthatván pedig a humuszt különösen istálló-trágyával, oly talajzatot, mely nem bír a porhanyóság kellő fokával, istállótrágyával bővebben fogunk ellátni. Ezen istálló-trágyázás keresztülvitelét azonban nemcsak annak a talajra gyakorolt kedvező hatása teszi szükségessé, hanem magának a repának a tápanyag iránti igénye is, amennyiben abból nitrogén szükségletét fedezhetvén, képes lesz fehérszínű tartalmát szaporítani.

Az istálló-trágyák nemei közül különösen a hevesebb természetű ló- és juhtrágya érdemel kiváló figyelmet, mert ez hatását gyorsabban tudván érvényesíteni, a takarmányrépa fehérszínűben dús és kitűnő termést fog szolgáltatni.

De nemcsak az istálló-trágya, hanem az emberi ürülék s a híg trágya is eredményezhet hasonló hatást, mely okból ezek takarmányrépa-termelésnél szintén figyelmet érdemlő trágyaszerek.

A mesterséges trágyák közül a kálitrágyák — dacára annak, hogy a takarmányrépa sok kálit tartalmaz — nagy jelentőséggel nem bírnak, s így a káli visszapótlásáról gondoskodni szükségtelen, mert egyrészt talajunk a legkritikább esetben szenved káliumban hiányt, másrészt pedig azt nehezen oldódó vegyekből is képesek fölvenni s az egész híg kálió-ldatot is hasznukra tudják fordítani.

Egészen másképp viselkednek azonban a nitrogén- és foszfor-trágyák iránt. Mindkettőt nagyon meghálálják, mert fejlődésükhöz rendszerint nagyobb mennyiségben igénylik, mint amely mértékben visszapótlásuk egyedül istálló-trágyával haszonnal történhetne.

A nitrogén-trágyák közül különösen sikerrel használható a chilisáletrom, amelyet fejtrágya gyanánt használunk és pedig leghelyesebben úgy, hogy belőle kat. holdanként 50—75 kg-ot szórunk el oly talajra, mely a vetést megelőzőleg 150—200 kg. szuperfoszfát trágyában részesült.

Egy általam végrehajtott ilyenmű trágyázási kísérlet 72 termésmáza többletet eredményezett.

A foszfor-trágyának használata takarmányrépa alá szintén indokolt, s e tekintetben különösen a szuperfoszfát, s méz-sze-gény talajon a Thomas-salak érdemel figyelmet.

A finomra őrlött szuperfoszfátot tavaszszal hintjük el, kat. holdanként 200—250 kg. mennyiségben, s ezt aléxtirpáljuk. Hatása itt sokkal szembeötlőbb, mint a tavaszi kalászosoknál.

A Thomas-salakból 4—5 métermázsát számíthatunk kat. holdanként s ezt őszszel kebelezük a talajba.

A méz, mint a repának egyik igen fontos tápanyaga, szintén pótolható mesterséges uton annyival is inkább, mert az a talajban kálit tesz szabaddá s a növények által fölvehetővé. A mézből kat. holdanként 6—8 métermázsát vehetünk s ezt őszszel elhintve sekély szántással a talajba juttatjuk.

Sokan helyesebbnek tartják ugyan, a mézet nem közvetlenül a takarmányrépa alá adni, hanem az előveteményre. Czukorrépánál mindenesetre ez utóbbi eljárás fogantatandó, ellenben takarmányrépánál minden nagyobb baj nélkül elhinthetjük őszszel a nélkül, hogy a minőségnek ártanának. Igen nagy mennyiséget azonban ne adjunk

belőle, mert esetleg a későbbi termésekre hathat károsan, amennyiben a talaj a méz behatására nagyon tevékeny lesz s hamar kimerülhet.

Gerlóczy Géza,
gazd int. tanár.

Szerkesztői üzenetek.

Előfizető, Maros-Ludas. Utána néztünk a dolognak, de sajnos, semmi bizonyosat megtudnunk nem sikerült.

Jegyzőfeljeli, Oklánd. Április hó 5. és 6-án. B., Alvinöz. Kérjük a m. i. ügyében tudósítását; okvetlen közöljük úgy azt, mint bármely közleményét.

Virilis, Gyulafehérvár. Sajnos, tárgyhalmaz miatt késnie kell.

E. N., Verespatak. Első versközleményünk alkalmával az öné az első.

Sz. Gy., M.-Csucs. Tárcaiban fog jönni jövő hó elején.

N. P., Nagy-Enyed. Erős a bizalmunk, hogy sikerülni fog; ok az ellenkező feltévére még mindeddig fenn nem forog.

Szép asszony, Nagy-Enyed. Hogy is ne! **Gondolkodó,** Tövis. Április hó első felében.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Foulárd-selymet 60 krtól 3 frt

35 krig méterenkint, — japáni chinai stb. — a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes HENNEBERG selymet 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, sima, esikos, kozkázott, mintázott damaszt stb (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázzal stb. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva, mintákat postafordultával küld: HENNEBERG G. (cs és kir. udvari szállító) selyemgyára ZÜRICHBEN. Svájcban ezimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. (2).

Pénzkölcsön

birtokra, házakra, gyárakra és gőzmalomokra első helyű betáblázásra 40 évre 4 1/2 százalékra. 50 évre 4 százalékra. 2-ik és 3-ik helyű betáblázásra 6 százalékra.

PENZT

váltóra 5—6 százalékra 10000 frtig gyorsan és diszkrétio mellett szerez, valamint drága adósságokat konvertál, ugyszintén váltókat leszámítottat **Schwarz Márton, Budapest, VII. Miksa-utca II. sz.** Kitűnő referenciákkal szolgálhatok. 1001 10—10

188—1897. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósg 9474—896. számú végzése által budapesti lakos R. senzweig Mór végrehajtató járára budapesti lakos Fischer József ellen 320 frt tőke, ennek 1896. év július hó 31. napjától számított 5% kamatai és egyéb törvényes járuléai követelés erjéggel elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság foglalt és 780 frta becsült kosarak, melyek 9474—896. sz. a végzéssel felülfogaltattak Rosenzweig Mór részére, nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbírósgnak 189—897. sz. kiküldést rendelő végzés folytan a helyszínen, vagyis Nagy-Enyeden a városba az ottani leendő eszközökre 1897. ik évi márczius hó 24. napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt N.-Enyeden, 1897. évi febr. hó 28. napján.

1066 1—1

Gajzágó Simon,
kir. bírósági végrehajtó.

312 sz. II. 897.

Versenyárgyalási hirdetés.

Alsófehér vármegye közigazgatási bizottságának folyó évi márczius hó 10-én tartott ülésében 49. jkvi szám alatt hozott határozata alapján, a vármegye területén átvonuló és alább felsorolt törvényhatósági közutakon az 1897. és 1898. években eszközendő fedanyag-szállítás biztosítása czéljából, **folyó évi márczius 31-ik napján délelőtt 10 órakor,** a nagy-enyedi m. kir. állam-építészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati verseny-tárgyalás hirdetik. **Az évenkénti fedanyag-szükséglet a következő:**

1. A nagyenyed-toroczkói törvényhatósági közuton 150 két köbméter tartalmu rostált kavics és 80 két köbméter tartalmu törött mészkőhalom szállítása és beagyazása 861 frt.

2. A nagyenyed-ispánlaci törvényhatósági közuton 220 két köbméter tartalmu rostált kavics-halom kiszállítása és beagyazása 1396 frt.

3. A nagyenyed-megykeréki törvényhatósági közuton 45 két köbméter tartalmu rostált kavics és 100 két köbméter tartalmu rostálatlan kavics-halom kiszállítása és beagyazása 357 frt 50 kr.

4. A felenyed-abrubbányai törvényhatósági közuton 30 két köbméter tartalmu rostált kavics, 40 két köbméter tartalmu részben rostált kavics, részben aprózott kő és 200 két köbméter tartalmu törött mészkőhalom kiszállítása és beagyazása 1532 frt.

5. A magyar-csesztve-maros-ludasi törvényhatósági közuton 515 két köbméter tartalmu rostált Maros- és bányakavics-halom kiszállítása és beagyazása 3106 frt 50 kr.

6. A felsőújvár-magyar-hercepi törvt. közuton 350 két köbméter tartalmu rostált kavics-halom kiszállítása és beagyazása 2900 frt.

7. A czintoz-ozdi törvényhatósági uton 130 két köbméter tartalmu rostált kavics-halom kiszállítva és beagyazva 1130 forint

8. A balázsfalva-vere-segyházi törvt. közuton 240 két köbméter tartalmu éles porondhalom kiszállítása és beagyazása 600 frt.

9. A m.-szentimre-balázsfalva-monorai törvt. közuton 440 két köbméter tartalmu rostált kavics-halom, melyből 240 halom vasuton a balázsfalvi és karácsonfalvi állomásokhoz és onnan tengeren tovább szállítandó, kiszállítása és beagyazása 2974 frt.

10. A tövis-mihálczfalva-vizaknai tör-

vényhatósági közuton 210 két köbméter tartalmu rostált kavics és 1250 két köbméter tartalmu porondhalom kiszállítása és beágyazása 4178 frt.

11. A vingárd-szászsebesi törvényhatósági közuton 100 két köbméter tartalmu rostált kavics és 100 két köbméter tartalmu kövecses porondhalom kiszállítása és beágyazása 750 frt.

12. Az alsó-marosváradja-székási törvényhatósági közuton és ennek drombárgyulafehérvári kiágazásán 360 két köbméter tartalmu rostálatlan Maros-kavics és 120 két köbméter tartalmu rostált Maros-kavicsshalom kiszállitva és beágyazva 1432 frt.

13. A drassó-bervei törvht. uton 100 két köbméter tartalmu rostált kavics és 200 két köbméter tartalmu rostálatlan kavics és durva porondhalom kiszállitva és beágyazva 1100 frt.

14. A koncza-preszákai törvht. közuton 200 két köbméter tartalmu rostált kavics és 200 két köbméter tartalmu durva porondhalom kiszállitva és beágyazva 1520 frt.

15. A csiesóholdvilág-ladamosi törvht. uton 100 két köbméter tartalmu rostálatlan kavics és 200 két köbméter tartalmu durva homokhalom kiszállitva és beágyazva 780 frt.

16. Az alamor-ladamosi törvht. uton 120 két köbméter tartalmu rostálatlan kavics és kövecses és 120 két köbméter tartalmu kövecses, durva porondhalom kiszállitva és beágyazva 648 frt.

17. Az alsó-m.-váradja-alvincz- szászvárosi törvht. uton és az alvinczi állomáshoz vezető uton 200 két köbméter tartalmu rostált kavicsshalom kiszállitása és beágyazása 900 frt.

18. A hegyaljai törvht. uton 160 két köbméter tartalmu rostáltkavicsshalom kiszállitása és beágyazása 736 frt.

19. A tövis-csáklya-alsógáldi uton 200 két köbméter tartalmu rostálatlan kavicsshalom kiszállitása és beágyazása 500 forint.

20. Az abrudbánya-verespataki törvht. uton 180 két köbméter tartalmu válogatott, kemény tört kőhalom kiszállitva és beágyazva 680 frt.

21. Az abrudbánya-körösbányai törvényhatósági uton 220 két köbméter tartalmu tört mészkőhalom kiszállitása és beágyazása 880 frt.

22. Nagy-Enyed város határán fekvő törvht. közutakon 200 két m³ tartalmu rostált kavicsshalom kiszállitása és beágyazása 700 frt.

Versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebb felsorolt fedanyag-szállítások elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat fentnevezett m. kir. államépítészeti hivatalhoz czimezve, a tárgyalásra kitűzött nap délelőtt 10 órájáig annyival inkább nyújtsák be, mivel a későbbben érkezettek, avagy sürgöny útján tett ajánla-

tok figyelembe nem fognak vétetni. **Minden utvonala külön ajánlat nyújtandó be.** A költség után számitandó 5% bányapénzek az ajánlathoz csatolandók. **A zárt ajánlatok borítékán az utvonat, melyre az ajánlat tételik, tisztán kiírandó;** oly ajánlatok, melyek nem ennek megfelelően nyújtnak be, elfogadtatni nem

fognak. A szállításokra vonatkozó költségvetések és részletes feltételek alólirott m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

M. kir. államépítészeti hivaltól
Nagy-Enyeden, 1897. márczius 12.

Albert Iván
hivatalfőnök.

Törleszt. kölcsön
földbirtokokra.

 10.000.

Kölcsön a valódi becsérték háromnegyed részéig 20-60 év közt időre készpénzben. Birtokor felmondhat, pénzintézet nem mondhat fel. Csakly kamattal törlesztés. Leborgoltás leg-
rövidebb idő alatt.

- Convertálás bányeg- és illetékmentes. -
- Semmi előleges költség.

Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csakis: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv másolat. 40484

Ingatlan-és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, Váci-körút 39.

Államunk az egyedül, mely az ország minden részéből, határaitól és a legkisebb földbirtokok által önkéntesüléssel állítja össze.

1047 3-3

EGÉSZEN FRISSEN ÉRKEZETT.

Tisztelettel értesítjük az építető közönséget, vállalkozókat és hivatalokat, hogy bizományosunk **Bisztricsány Lajos** urhoz Nagy-Enyedre nagyobb mennyiségű

Roman és Portland cizementet

küldtünk. A beocsini cizement legjobbnak bizonyult minden gyártmány felett. Bizományosunk bármely állomásra a fentebbi beocsini gyártmányokból legelőszöbben szállit bármekkora mennyiséget.

Tisztelettel **BEOSCINI CZEMENT UNIO.**

Nagyenyedi bizományosunk **Bisztricsány Lajos** ur **1 frton felüli vetemény- és virágmagvak rendelésénél 5%-ot visszafizet** a rendelőnek. A magvak jószágáról és frissességéről jót állunk.

Mauthner Ödön.

Korona-tyukszem- és szemölcs-tapaszt mindenkinék ajánlok. Egy doboz ára 30 kr. Biztos eredményről szavatolok, ellenben a pénzt teljesen visszaadom. **Friss oviárt, angolnát, pisztrángot, szárdiniát és orosz halakat** jutányosan ajánlok.

Legjobb **Vermorell permetező** és külön részek is lesznek raktáron, valamint legjobb, legerősebb **kékkő** legjutányosabban nálam szerezhető be.

Teljes tisztelettel

Bisztricsány Lajos.

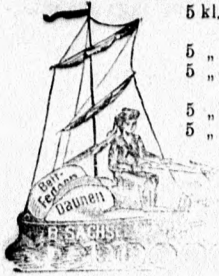
1028 5-52

Friss szekegy túró és carbo mindig kapható.

JÓ IZŰ CUBAKÁVÉ KILOJA 160, 2-210.

STEÁRIN GYERTYA EGY CSOMAG 35 KRAJCAR.

Olcsó cseh ágytoll!

5 kl. uj, jó, fosztott, pormentes — — 4 frt 80 kr.
 5 „ jobb minőségű — 6 „ —
 5 „ hófehér puha fosztott pehely 9, 12, 15 „ —
 5 „ fél pehely 6, 7, 20, 9 „ —
 5 „ hófehér puha fosztatlan pehely 12—15 frt.
 Pehely 1.80, 2.40.
 3.—, 3 frt 30 kr
 1/2 kilónként.
 Kitűnő paplanok
 2 frt 30 krtól feljebb.
 A szállítás bérmen-

esen, utánvét mellett történik.
 Felcserelés és visszavétel nincs kizárva, ha a postadíj megtérítettik.

Megrendeléseknél kérem jól megfigyelni a ezimet.

Benedikt Sachsel, Klattau, 409. Böhmen.

942 16—20

3621—896. tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság által a gyulafehérvári kir. törvényszék, mint esőbírósnak 4958 1896 szám alatti végzése folytán Pattantus Antal esődtömege elleni végrehajtás Pattantus Antal esődtömegehez tartozó, a nagyenyedi 1271 számú telekkönyvben A + 192. 193. 194 hr. számú ingatlanára 2507 frt megállapított kiküldés árban elrendeltetik.

Az arverés 1897. évi márczius hó 22-ik napján délelőtt 8 órakor a nagyenyedi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnál fog megtartatni.

Arverezni szándékozók, végrehajtató kivételével, tartoznak az ingatlanok becsarának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni.

Vevő köteles a vételart az arverés jogerőre valta után 3 egyenlő részletben, 15, 30, 45 nap alatt, minden vételári részlet után az arverés napjától 6% kamatokkal együtt, a nagyenyedi kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.
 Az arverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság mint tkvi hatóságnál Nagy-Enyed város tanácsánál tekinthetők meg.

Az elrendelt arverés a fentirt telekkönyvben feljegyezni, vgre az arverési hirdetmény törvényszabta módon közzététetni rendeltetik.

Miről érdekeltek értesítetnek
 A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság.
 Nagy-Enyed, 1896. július hó 17-en.

Csernátóni Vajda Péter,
 kir. járásbíró.

1063 1—1

Meghívó.
A Nagyenyedi Épület-lakatosárugyár Részvénytársaság

II. évi

rendes közgyűlését

a városháza üléstermében 1897. évi márczius hó 25-én d. e. 11 órakor tartja meg, melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó, a megjelent részvényesek számbavétele és a jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes tag kiküldése.
 2. Az igazgatóság jelentése az 1896. üzletévről.
 3. A felügyelő bizottság jelentése a zárszámadás megvizsgálásáról.
 4. A nyereség felosztása.
 5. Indítvány új részvények kibocsátása tárgyában.
- Nagy-Enyeden, 1897. évi február hó 22-én.

Az igazgatóság.

1062 1—1

A t. cz. gazdaközönség figyelmébe!

A zalathnai kénkovand-ipar r. t.

brassói kénsav- és műtrágya-gyára

száraz és könnyen szórható superfoszfát, répa-, szőlő- és árpa-trágya, chilisalétrom, kénsavas ammoniak és minden egyéb műtrágya-gyártmányaiból **állandó raktárt** tart

Winkler János Nagy-Enyeden.

1054 3—4

Külföldi kereskedések, boltoknál, Molli K. Könyvkiadók.

a háziállatokban legelő állatok sőt, ellop.

Zacherlin

hatása bámulatos! Felülmúlhatatlanul öl

biztosan és gyorsan mindennemű kártékony rovarokat, s ezért, mint a maga nemében a világon páratlan szer, híressé és milliók által keresetté lett. Ismertető jelei: 1. A lepecsételt üveg, 2. A „Zacherl“ név.

Kapható a következő cégeknekél:

Nagy-Enyeden: Bisztricsány Lajos.	Gyulafehérvár: Fingernhut Jakab.	Abrudbánya: Molnár Árpád.
„ Cirner J. József.	„ Fröhlich Gyula.	Maros-Ujvár: Virág Tamás
„ Winkler János.	„ Jakabffy Albert.	„ Mendel Izidor.
	„ Szentgyörgy Mór.	

1042 1—10